

Βρυξέλλες, 3 Ιουλίου 2026
(OR. en)

11121/26

ECOFIN 911
UEM 315
SOC 440
EMPL 242
COMPET 855
ENV 831
EDUC 297
ENER 453
JAI 891
GENDER 128
JEUN 171
SAN 529
EIB
ECB

ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Αποστολέας:	Γενική Γραμματεία του Συμβουλίου
Αποδέκτης:	Επιτροπή των Μόνιμων Αντιπροσώπων / Συμβούλιο
Θέμα:	ΣΥΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ σχετικά με την οικονομική, κοινωνική, διαρθρωτική και δημοσιονομική πολιτική και την πολιτική απασχόλησης της Ισπανίας

Διαβιβάζεται συνημμένως στις αντιπροσωπίες το ανωτέρω σχέδιο σύστασης του Συμβουλίου, όπως αναθεωρήθηκε και συμφωνήθηκε από διάφορες επιτροπές του Συμβουλίου και οριστικοποιήθηκε από την Οικονομική και Δημοσιονομική Επιτροπή, με βάση την πρόταση της Επιτροπής COM(2026) 209 final.

ΣΥΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

σχετικά με την οικονομική, κοινωνική, διαρθρωτική και δημοσιονομική πολιτική και την πολιτική απασχόλησης της Ισπανίας

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

Έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και ιδίως το άρθρο 121 παράγραφος 2 και το άρθρο 148 παράγραφος 4,

Έχοντας υπόψη τον κανονισμό (ΕΕ) 2024/1263 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 29ης Απριλίου 2024, σχετικά με τον αποτελεσματικό συντονισμό των οικονομικών πολιτικών και την πολυμερή δημοσιονομική εποπτεία και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1466/97 του Συμβουλίου¹, και ιδίως το άρθρο 3 παράγραφος 3,

Έχοντας υπόψη τη σύσταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής,

Έχοντας υπόψη τα ψηφίσματα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου,

Έχοντας υπόψη τα συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Επιτροπής Απασχόλησης,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Οικονομικής και Δημοσιονομικής Επιτροπής,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Επιτροπής Κοινωνικής Προστασίας,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Επιτροπής Οικονομικής Πολιτικής,

¹ Κανονισμός (ΕΕ) 2024/1263 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 29ης Απριλίου 2024, σχετικά με τον αποτελεσματικό συντονισμό των οικονομικών πολιτικών και την πολυμερή δημοσιονομική εποπτεία και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1466/97 του Συμβουλίου (ΕΕ L, 2024/1263, 30.4.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj>).

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

- (1) Ο κανονισμός (ΕΕ) 2024/1263 ορίζει τους στόχους του πλαισίου οικονομικής διακυβέρνησης που είναι η προώθηση υγιών και βιώσιμων δημόσιων οικονομικών, της βιώσιμης και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξης και ανθεκτικότητας μέσω μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων, καθώς και η πρόληψη των υπερβολικών δημοσιονομικών ελλειμμάτων. Ο κανονισμός ορίζει ότι το Συμβούλιο και η Επιτροπή ασκούν πολυμερή εποπτεία στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου σύμφωνα με τους στόχους και τις απαιτήσεις που ορίζονται στη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (στο εξής: ΣΛΕΕ). Το Ευρωπαϊκό Εξάμηνο περιλαμβάνει, συγκεκριμένα, τη διατύπωση και την εποπτεία της εφαρμογής των ειδικών ανά χώρα συστάσεων.
- (2) Στις 25 Νοεμβρίου 2025, βάσει του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1176/2011, η Επιτροπή ενέκρινε την έκθεση του μηχανισμού επαγρύπνησης 2026, στην οποία η Ισπανία δεν συγκαταλέγεται μεταξύ των κρατών μελών για τα οποία απαιτείται εμπεριστατωμένη επισκόπηση. Η Επιτροπή εξέδωσε επίσης σύσταση για σύσταση του Συμβουλίου σχετικά με την οικονομική πολιτική της ζώνης του ευρώ, σύσταση για σύσταση του Συμβουλίου σχετικά με το ανθρώπινο κεφάλαιο στην Ευρωπαϊκή Ένωση, και πρόταση σχετικά με την κοινή έκθεση για την απασχόληση 2026, όπου αναλύεται η εφαρμογή των κατευθυντήριων γραμμών για την απασχόληση και των αρχών του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων. Το Συμβούλιο εξέδωσε τη σύσταση σχετικά με την οικονομική πολιτική της ζώνης του ευρώ² στις 21 Απριλίου 2026, και την κοινή έκθεση για την απασχόληση και τη σύσταση σχετικά με το ανθρώπινο κεφάλαιο στις 9 Μαρτίου 2026.

² EE C, C/2026/2434, 28.4.2026, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2026/2434/oj>.

- (3) Στις 29 Ιανουαρίου 2025 η Επιτροπή δημοσίευσε την Πυξίδα Ανταγωνιστικότητας, ένα στρατηγικό πλαίσιο που αποσκοπεί στην ενίσχυση της παγκόσμιας ανταγωνιστικότητας της Ένωσης κατά την επόμενη πενταετία. Προσδιορίζει τις τρεις επιταγές μετασχηματισμού, την καινοτομία, την απανθρακοποίηση και την ανταγωνιστικότητα, καθώς και την ασφάλεια, ως κρίσιμους πυλώνες για τη βιώσιμη οικονομική ανάπτυξη. Από τη δημοσίευσή της, η Πυξίδα Ανταγωνιστικότητας τροφοδοτεί τις εργασίες του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου, διασφαλίζοντας ότι οι οικονομικές πολιτικές των κρατών μελών συνάδουν με τους στρατηγικούς στόχους της ΕΕ, ώστε να διαμορφώνεται μια ενοποιημένη προσέγγιση όσον αφορά την οικονομική διακυβέρνηση που να προωθεί τη βιώσιμη ανάπτυξη, την καινοτομία και την ανθεκτικότητα σε ολόκληρη την Ένωση.
- (4) Το 2026 το Ευρωπαϊκό Εξάμηνο για τον συντονισμό των οικονομικών πολιτικών εξακολουθεί να εξελίσσεται παράλληλα με το τελικό στάδιο εφαρμογής του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας (στο εξής: ΜΑΑ)³. Τα σχέδια ανάκαμψης και ανθεκτικότητας (στο εξής: ΣΑΑ), σε συνδυασμό με τη χρηματοδότηση της πολιτικής συνοχής, υπήρξαν καθοριστικής σημασίας για την υλοποίηση των προτεραιοτήτων πολιτικής στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου, δεδομένου ότι τα σχέδια αυτά όφειλαν να αντιμετωπίσουν αποτελεσματικά το σύνολο ή σημαντικό υποσύνολο των προκλήσεων που προσδιορίστηκαν στις σχετικές ειδικές ανά χώρα συστάσεις που εκδόθηκαν κατά τους τελευταίους κύκλους, και τα προγράμματα που χρηματοδοτούνται από την ευρωπαϊκή πολιτική συνοχής όφειλαν να λαμβάνουν υπόψη τις ειδικές ανά χώρα συστάσεις. Καθώς ο ΜΑΑ πλησιάζει στο τέλος του κύκλου ζωής του, παραμένει σημαντικό να διατηρηθούν και να αξιοποιηθούν οι μεταρρυθμίσεις και οι επενδύσεις που υποστηρίζονται και υλοποιούνται στο πλαίσιο του ΜΑΑ, ιδίως εκείνες που συμβάλλουν στην αντιμετώπιση των προκλήσεων που προσδιορίζονται στις ειδικές ανά χώρα συστάσεις.
- (5) Στις 3 Ιουνίου 2026 η Επιτροπή δημοσίευσε την έκθεση χώρας 2026 για την Ισπανία. Αξιολόγησε την πρόοδο της Ισπανίας όσον αφορά την εφαρμογή των ειδικών ανά χώρα συστάσεων του 2025 και προέβη σε απολογισμό της υλοποίησης του ΣΑΑ από την Ισπανία. Με βάση την ανάλυση αυτή, στην έκθεση χώρας προσδιορίζονται οι πλέον πιεστικές προκλήσεις που αντιμετωπίζει η Ισπανία. Αξιολόγησε επίσης την πρόοδο της Ισπανίας όσον αφορά την υλοποίηση του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων και την επίτευξη των πρωταρχικών στόχων της Ένωσης για την απασχόληση, τις δεξιότητες και τη μείωση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού, καθώς και την πρόοδο όσον αφορά την επίτευξη των Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης των Ηνωμένων Εθνών.

³ Κανονισμός (ΕΕ) 2021/241 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 12ης Φεβρουαρίου 2021, για τη θέσπιση του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας (ΕΕ L 57 της 18.2.2021, σ. 17, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj>).

- (6) Στις 21 Ιανουαρίου 2025 το Συμβούλιο, βάσει αξιολόγησης και σύστασης της Επιτροπής, εξέδωσε σύσταση για την έγκριση του εθνικού μεσοπρόθεσμου δημοσιονομικού-διαρθρωτικού σχεδίου της Ισπανίας⁴. Το σχέδιο καλύπτει την περίοδο από το 2025 έως το 2028 και προβλέπει δημοσιονομική προσαρμογή σε χρονικό διάστημα επτά ετών. Το Συμβούλιο συνέστησε τους ακόλουθους μέγιστους ρυθμούς αύξησης των καθαρών δαπανών: 3,7 % το 2025, 3,5 % το 2026, 3,2 % το 2027 και 3,0 % το 2028, που αντιστοιχούν στους μέγιστους σωρευτικούς ρυθμούς αύξησης που υπολογίστηκαν με βάση το 2023 ως έτος αναφοράς, ήτοι 9,2 % το 2025, 13,0 % το 2026, 16,6 % το 2027 και 20,1 % το 2028.
- (7) Ο επιθετικός πόλεμος της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας και οι επιπτώσεις του αποτελούν πρόκληση για την ίδια την ύπαρξη της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η Επιτροπή κάλεσε τα κράτη μέλη να ζητήσουν την ενεργοποίηση της εθνικής ρήτρας διαφυγής του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης με συντονισμένο τρόπο για να στηρίξουν τις προσπάθειες της ΕΕ να επιτύχει ταχεία και σημαντική αύξηση των αμυντικών δαπανών⁵, και η πρόταση αυτή έγινε δεκτή με ικανοποίηση από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της 6ης Μαρτίου 2025. Κατόπιν αιτήματος της Ισπανίας, στις 12 Ιουνίου 2026 το Συμβούλιο, κατόπιν σύστασης της Επιτροπής, εξέδωσε σύσταση με την οποία επιτρέπει στην Ισπανία να αποκλίνει από τους συνιστώμενους μέγιστους ρυθμούς αύξησης των καθαρών δαπανών⁶. Η περίοδος ενεργοποίησης της εθνικής ρήτρας διαφυγής (2025-2028) επιτρέπει στην Ισπανία να ιεραρχήσει εκ νέου τις δημόσιες δαπάνες ή να αυξήσει τα δημόσια έσοδα, ώστε οι επί μακρόν υψηλότερες αμυντικές δαπάνες να μη θέσουν σε κίνδυνο τη δημοσιονομική βιωσιμότητα μεσοπρόθεσμα.

⁴ Σύσταση του Συμβουλίου, της 21ης Ιανουαρίου 2025, για την έγκριση του εθνικού μεσοπρόθεσμου δημοσιονομικού-διαρθρωτικού σχεδίου της Ισπανίας (ΕΕ C, C/2025/643, 10.2.2025, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2025/643/oj>).

⁵ Ανακοίνωση της Επιτροπής με τίτλο «Κάλυψη των αυξημένων αμυντικών δαπανών στο πλαίσιο του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης», Βρυξέλλες, 19.3.2025 [C(2025) 2000 final].

⁶ Σύσταση του Συμβουλίου, της [ημερομηνία], που επιτρέπει στην Ισπανία να αποκλίνει από τους μέγιστους ρυθμούς αύξησης των καθαρών δαπανών οι οποίοι καθορίζονται από το Συμβούλιο δυνάμει του κανονισμού (ΕΕ) 2024/1263 (Ενεργοποίηση της εθνικής ρήτρας διαφυγής) [ΕΕ: (να προστεθούν σχετικές παραπομπές στην ΕΕ)].

- (8) Στις 30 Απριλίου 2026 η Ισπανία υπέβαλε την ετήσια έκθεση προόδου της για το 2026⁷ σχετικά με την τήρηση των συνιστώμενων μέγιστων ρυθμών αύξησης των καθαρών δαπανών, την υλοποίηση του συνόλου των μεταρρυθμίσεων και των επενδύσεων στο οποίο βασίστηκε η παράταση της περιόδου προσαρμογής και την υλοποίηση μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων που ανταποκρίνονται στις κύριες προκλήσεις οι οποίες προσδιορίζονται στις ειδικές ανά χώρα συστάσεις του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου. Η ετήσια έκθεση προόδου αντικατοπτρίζει επίσης την εξαμηνιαία έκθεση της Ισπανίας σχετικά με την πρόοδο που έχει σημειωθεί όσον αφορά την υλοποίηση του οικείου σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας σύμφωνα με το άρθρο 27 του κανονισμού (ΕΕ) 2021/241.
- (9) Ο ρυθμός αύξησης του πραγματικού ΑΕΠ το 2025 ανήλθε σε 2,8 % και ο πληθωρισμός βάσει του ΕνΔΤΚ διαμορφώθηκε σε 2,7 %. Σύμφωνα με τις εαρινές προβλέψεις 2026 της Επιτροπής, το πραγματικό ΑΕΠ θα αυξηθεί κατά 2,4 % το 2026 και κατά 1,9 % το 2027, και ο πληθωρισμός βάσει του ΕνΔΤΚ θα διαμορφωθεί σε 3,0 % το 2026 και 2,5 % το 2027.
- (10) Με βάση στοιχεία που παρασχέθηκαν από τη Eurostat⁸, το έλλειμμα γενικής κυβέρνησης της Ισπανίας μειώθηκε από 3,2 % του ΑΕΠ το 2024 σε 2,4 % του ΑΕΠ το 2025. Η μείωση του ελλείμματος το 2025 αντικατοπτρίζει κυρίως τις ισχυρές επιδόσεις των εσόδων και τη σταδιακή κατάργηση των μέτρων που σχετίζονται με την ενέργεια, καθώς και προσπάθειες δημοσιονομικής εξυγίανσης. Με βάση τα μέτρα πολιτικής που ήταν γνωστά κατά την καταληκτική ημερομηνία των προβλέψεων, οι εαρινές προβλέψεις 2026 της Επιτροπής προβλέπουν έλλειμμα ύψους 2,4 % του ΑΕΠ το 2026 και 2,0 % του ΑΕΠ το 2027. Η σταθεροποίηση το 2026 αντικατοπτρίζει κυρίως τη θετική εξέλιξη των εσόδων, η οποία αντισταθμίζει τα διάφορα μέτρα που έχουν ως στόχο να μετριάσουν τις συνέπειες από τις πλημμύρες σε ορισμένες περιοχές και την κρίση στη Μέση Ανατολή. Η μείωση του ελλείμματος το 2027 αντικατοπτρίζει κυρίως το χαμηλότερο κόστος των μέτρων έκτακτης ανάγκης που σχετίζονται με τις πλημμύρες και τη λήξη των μέτρων που σχετίζονται με την ενέργεια.

⁷ Οι ετήσιες εκθέσεις προόδου για το 2026 είναι διαθέσιμες στη διεύθυνση: https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-and-fiscal-governance/stability-and-growth-pact/preventive-arm/annual-progress-reports_en.

⁸ Eurostat — Δείκτες ευρώ, 22 Απριλίου 2026.

- (11) Με βάση τις εκτιμήσεις της Επιτροπής, ο δημοσιονομικός προσανατολισμός⁹, ο οποίος περιλαμβάνει τις δαπάνες που χρηματοδοτούνται σε εθνικό και σε ενωσιακό επίπεδο, ήταν σε γενικές γραμμές ουδέτερος το 2025. Προβλέπεται να είναι διασταλτικός, κατά 0,3 % του ΑΕΠ, το 2026, και συσταλτικός, κατά 0,5 % του ΑΕΠ, το 2027.
- (12) Με βάση στοιχεία που παρασχέθηκαν από τη Eurostat¹⁰, το δημόσιο χρέος της Ισπανίας μειώθηκε από 101,6 % του ΑΕΠ στα τέλη του 2024 σε 100,7 % του ΑΕΠ στα τέλη του 2025. Η μείωση του δείκτη χρέους το 2025 αντικατοπτρίζει κυρίως την ισχυρή αύξηση του ονομαστικού ΑΕΠ και τη μείωση του ελλείμματος. Με βάση τα μέτρα πολιτικής που ήταν γνωστά κατά την καταληκτική ημερομηνία των προβλέψεων, οι εαρινές προβλέψεις 2026 της Επιτροπής προβλέπουν ότι ο λόγος του χρέους προς το ΑΕΠ θα μειωθεί σε 99,6 % έως τα τέλη του 2026 και θα μειωθεί περαιτέρω σε 98,9 % έως τα τέλη του 2027. Η μείωση το 2026 αντικατοπτρίζει κυρίως την αύξηση του ονομαστικού ΑΕΠ που υπερβαίνει το κόστος εξυπηρέτησης του χρέους. Η μείωση του δείκτη χρέους το 2027 αντικατοπτρίζει κυρίως την αύξηση της ονομαστικής παραγωγής και τη μείωση του ελλείμματος.
- (13) Με βάση τις εαρινές προβλέψεις 2026 της Επιτροπής, οι συνολικές αμυντικές δαπάνες της γενικής κυβέρνησης στην Ισπανία ανήλθαν στο 1,0 % του ΑΕΠ το 2025, ποσοστό που αντιστοιχεί σε αύξηση κατά 0,1 εκατοστιαίες μονάδες του ΑΕΠ σε σύγκριση με το έτος αναφοράς 2024. Σύμφωνα με τις εαρινές προβλέψεις 2026 της Επιτροπής, προβλέπεται να ανέλθει στο 1,2 % του ΑΕΠ το 2026, ποσοστό που αντιστοιχεί σε αύξηση κατά 0,3 εκατοστιαίες μονάδες του ΑΕΠ σε σύγκριση με το 2024¹¹.

⁹ Ο δημοσιονομικός προσανατολισμός ορίζεται ως μέτρο της ετήσιας μεταβολής της υποκείμενης δημοσιονομικής θέσης της γενικής κυβέρνησης. Αποσκοπεί στην αξιολόγηση της οικονομικής ώθησης που απορρέει από τις δημοσιονομικές πολιτικές, τόσο εκείνες που χρηματοδοτούνται σε εθνικό επίπεδο όσο και εκείνες που χρηματοδοτούνται από τον προϋπολογισμό της ΕΕ. Ο δημοσιονομικός προσανατολισμός μετράται ως η διαφορά μεταξύ i) της μεσοπρόθεσμης δυνητικής ανάπτυξης και ii) της μεταβολής των πρωτογενών δαπανών, εκτός των μέτρων διακριτικής ευχέρειας στο σκέλος των εσόδων και συμπεριλαμβανομένων των δαπανών που χρηματοδοτούνται με μη επιστρεπτέα στήριξη (επιχορηγήσεις) από τον μηχανισμό ανάκαμψης και ανθεκτικότητας και άλλα ταμεία της Ένωσης.

¹⁰ Eurostat – Δείκτες ευρώ, 22 Απριλίου 2026.

¹¹ Ο ορισμός του NATO για τις αμυντικές δαπάνες διαφέρει από τον ορισμό της COFOG για την άμυνα. Επιπλέον, ενδέχεται να υπάρχουν διαφορές λόγω της χρονικής στιγμής καταγραφής των δαπανών, ιδίως για στρατιωτικό εξοπλισμό, διότι η υποβολή στοιχείων από το NATO δεν ακολουθεί τους κανόνες των εθνικών λογαριασμών όσον αφορά τον χρόνο καταγραφής.

- (14) Η Ένωση εξακολουθεί να αντιμετωπίζει κινδύνους διαταραχών του ενεργειακού εφοδιασμού και αυξημένης αστάθειας των τιμών, οι οποίοι επιδεινώνονται από γεωπολιτικές εντάσεις που επηρεάζουν τις παγκόσμιες αγορές πετρελαίου και αερίου. Η εμπειρία από την ενεργειακή κρίση της περιόδου 2022-2023 έχει δείξει ότι τα γενικά και μη στοχευμένα μέτρα συνεπάγονται μεγάλο δημοσιονομικό κόστος και δεν είναι αποδοτικά από κοινωνική και οικονομική άποψη. Από την έναρξη του πολέμου στη Μέση Ανατολή τον Φεβρουάριο του 2026, η Ισπανία έχει θεσπίσει μέτρα δημοσιονομικής πολιτικής για τον μετριασμό των επιπτώσεων των υψηλών τιμών της ενέργειας στα νοικοκυριά και τις επιχειρήσεις¹². Τα μέτρα αυτά περιλαμβάνουν μη στοχευμένες μειώσεις των συντελεστών ΦΠΑ στα καύσιμα, την ηλεκτρική ενέργεια και το φυσικό αέριο, καθώς και μη στοχευμένες μειώσεις των ειδικών φόρων κατανάλωσης στην ηλεκτρική ενέργεια και τα καύσιμα. Επιπλέον, οι αρχές θέσπισαν στοχευμένα μέτρα στήριξης, όπως επιδοτήσεις για επαγγελματίες μεταφορείς και γεωργούς, άμεσες ενισχύσεις σε βιομηχανίες έντασης ηλεκτρικής ενέργειας, μείωση των τελών δικτύου ηλεκτρικής ενέργειας, στήριξη για συστήματα κοινωνικής επιδότησης του κόστους θέρμανσης και στήριξη για την υπόγεια αποθήκευση καυσίμων. Ορισμένα από τα μέτρα αυτά έληξαν την 1η Ιουνίου, ενώ τα περισσότερα από υπόλοιπα μέτρα αναμένεται να λήξουν έως τις 30 Ιουνίου 2026¹³, αν και ορισμένα από αυτά αναμένεται να παραμείνουν σε ισχύ έως τις αρχές του 2027. Σύμφωνα με τις εαρινές προβλέψεις 2026 της Επιτροπής, το δημοσιονομικό κόστος των εν λόγω μέτρων προβλέπεται να ανέλθει σε 0,3 % του ΑΕΠ το 2026. Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις της Επιτροπής, αν όλα αυτά τα μέτρα παραμείνουν σε ισχύ έως το τέλος του 2026, το δημοσιονομικό τους κόστος θα ανέλθει στο 0,6 % του ΑΕΠ το 2026.
- (15) Με βάση τους υπολογισμούς της Επιτροπής, οι καθαρές δαπάνες της Ισπανίας αυξήθηκαν κατά 4,8 % το 2025 και κατά 9,3 % σωρευτικά το 2024 και το 2025. Η αύξηση των καθαρών δαπανών το 2025 υπερβαίνει τον συνιστώμενο μέγιστο ρυθμό αύξησης και αντιστοιχεί σε απόκλιση ύψους 0,4 % του ΑΕΠ σε ετήσιους όρους. Αν τα έτη 2024 και 2025 εξεταστούν μαζί, ο προβλεπόμενος σωρευτικός ρυθμός αύξησης των καθαρών δαπανών υπερβαίνει επίσης τον συνιστώμενο μέγιστο ρυθμό αύξησης και αντιστοιχεί σε απόκλιση ύψους 0,1 % του ΑΕΠ σε σωρευτικούς όρους. Ωστόσο, η προβλεπόμενη απόκλιση είναι εντός των ορίων ευελιξίας της εθνικής ρήτρας διαφυγής με βάση τις τρέχουσες εκτιμήσεις για τις αμυντικές δαπάνες.

¹² Τα στοιχεία αυτά αντικατοπτρίζουν την κατάσταση όπως είχε κατά την καταληκτική ημερομηνία των εαρινών προβλέψεων 2026 της Επιτροπής (4 Μαΐου 2026).

¹³ Μετά τις εαρινές προβλέψεις 2026 της Επιτροπής, έπαψε να ισχύει η μείωση του ΦΠΑ στην ηλεκτρική ενέργεια και το φυσικό αέριο, καθώς και η μείωση των ειδικών φόρων κατανάλωσης στην ηλεκτρική ενέργεια.

- (16) Με βάση τους υπολογισμούς της Επιτροπής, οι καθαρές δαπάνες της Ισπανίας προβλέπεται να αυξηθούν κατά 5,1 % το 2026 και κατά 14,9 % σωρευτικά το 2024, το 2025 και το 2026. Η προβλεπόμενη αύξηση των καθαρών δαπανών το 2026 υπερβαίνει τον συνιστώμενο μέγιστο ρυθμό αύξησης και αντιστοιχεί σε απόκλιση ύψους 0,6 % του ΑΕΠ σε ετήσιους όρους. Αν τα έτη 2024, 2025 και 2026 εξεταστούν μαζί, ο προβλεπόμενος σωρευτικός ρυθμός αύξησης των καθαρών δαπανών υπερβαίνει επίσης τον συνιστώμενο μέγιστο ρυθμό αύξησης και αντιστοιχεί σε απόκλιση ύψους 0,7 % του ΑΕΠ σε σωρευτικούς όρους. Λαμβανομένης υπόψη της ευελιξίας για υψηλότερες αμυντικές δαπάνες που παρέχει η εθνική ρήτρα διαφυγής, αν τα έτη 2024, 2025 και 2026 εξεταστούν μαζί, η προβλεπόμενη σωρευτική απόκλιση των καθαρών δαπανών ανέρχεται στο 0,4 % του ΑΕΠ.
- (17) Η σύσταση για την έγκριση του μεσοπρόθεσμου σχεδίου της Ισπανίας προσδιορίζει το σύνολο των μεταρρυθμίσεων και των επενδύσεων στο οποίο βασίστηκε η παράταση της περιόδου προσαρμογής, καθώς και χρονοδιάγραμμα για την υλοποίησή τους. Λαμβανομένων υπόψη των πληροφοριών που παρασχέθηκαν από την Ισπανία στην ετήσια έκθεση προόδου της, η Επιτροπή διαπιστώνει ότι η υλοποίηση των βασικών σταδίων των εν λόγω μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων, η οποία έπρεπε να έχει ολοκληρωθεί έως τις 30 Απριλίου 2026, φαίνεται να βρίσκεται σε γενικές γραμμές εντός χρονοδιαγράμματος. Η φορολογική μεταρρύθμιση βρίσκεται ακόμη υπό αξιολόγηση και η μεταρρύθμιση των φορολογικών ελαφρύνσεων, μαζί με δύο στάδια που σχετίζονται με τον ψηφιακό μετασχηματισμό της εκπαίδευσης, θα αξιολογηθούν στο πλαίσιο του τελευταίου αιτήματος πληρωμής στο πλαίσιο του ΣΑΑ. Όσον αφορά τα μέτρα για τη βελτίωση της διαχείρισης της προσωρινής ανικανότητας προς εργασία, οι περισσότερες περιφέρειες υπέγραψαν συμφωνίες εταιρικής σχέσης με το Εθνικό Ίδρυμα Κοινωνικής Ασφάλισης, ενώ οι συμφωνίες με τα ταμεία αλληλασφάλισης έχουν υπογραφεί μόνο από πέντε περιφέρειες και δύο αυτόνομες πόλεις. Όσον αφορά την αναγνώριση της ισοτιμίας των διπλωμάτων, έχει εκδοθεί και τεθεί σε εφαρμογή υπουργική απόφαση με την οποία καθορίζονται οδηγίες για την αναγνώριση και την ισοτιμία τίτλων σπουδών πανεπιστημίων της αλλοδαπής. Η Επιτροπή θεωρεί ότι, συνολικά, η Ισπανία έχει τηρήσει ικανοποιητικά τις δεσμεύσεις της¹⁴.

¹⁴ Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή, την Επιτροπή των Περιφερειών και την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων, Ευρωπαϊκό Εξάμηνο 2026 — Εαρινή δέσμη, COM(2026) 200 final.

- (18) Το μέσο μερίδιο των φόρων επί της εργασίας στα συνολικά φορολογικά έσοδα της Ισπανίας αυξήθηκε από 48,7 %, κατά μέσο όρο, την υποπερίοδο 2015-2019 σε 51,8 % την υποπερίοδο 2020-2024, ενώ ο μέσος όρος της ΕΕ παρέμεινε αμετάβλητος στο 51,4 % κατά το ίδιο χρονικό διάστημα. Τα υψηλότερα έσοδα από φόρους επί της εργασίας εξηγεί το 90 % της αύξησης της φορολογικής επιβάρυνσης της Ισπανίας κατά την τελευταία δεκαετία, γεγονός που αντικατοπτρίζει την αυξανόμενη εξάρτηση από τη φορολόγηση της εργασίας. Η μη τιμαριθμική αναπροσαρμογή των κλιμακίων φόρου εισοδήματος φυσικών προσώπων και οι υψηλότεροι συντελεστές κοινωνικής ασφάλισης επιτάχυναν τη στροφή της Ισπανίας προς τη φορολόγηση της εργασίας. Ωστόσο, τα έσοδα από τη φορολόγηση της εργασίας ως ποσοστό του ΑΕΠ (19,0 % το 2024) παραμένουν κάτω από τον μέσο όρο της ΕΕ (20,3 %). Αντιθέτως, τα έσοδα από φόρους κατανάλωσης και περιβαλλοντικούς φόρους είναι χαμηλότερα από τον μέσο όρο της ΕΕ, τόσο ως ποσοστό του ΑΕΠ όσο και ως ποσοστό των συνολικών φορολογικών εσόδων. Τα έσοδα από περιβαλλοντικούς φόρους ανήλθαν στο 1,6 % του ΑΕΠ στην Ισπανία, έναντι 2,1 % στην ΕΕ. Η Ισπανία παρουσιάζει τα μεγαλύτερα κενά πολιτικής ΦΠΑ στην ΕΕ, το οποίο εξηγείται από γεγονός ότι η χώρα παρουσιάζει ένα από τα υψηλότερα κενά συντελεστή ΦΠΑ και το μεγαλύτερο κενό απαλλαγής από τον ΦΠΑ βάσει της εθνικής πολιτικής. Μεταξύ των κατηγοριών στις οποίες εφαρμόζονται προτιμησιακοί συντελεστές ΦΠΑ, τα εστιατόρια και οι υπηρεσίες διαμονής ξεχωρίζουν για τον υψηλό δημοσιονομικό τους αντίκτυπο σε ένα πλαίσιο όπου η αναδιανεμητική επίδραση είναι πολύ περιορισμένη. Η πιο περιορισμένη χρήση προτιμησιακών συντελεστών ΦΠΑ θα συνέβαλλε στην απλούστευση του φορολογικού συστήματος. Μολονότι πρόσφατα διενεργήθηκαν ορισμένες αξιολογήσεις [ιδίως από το ανεξάρτητο δημοσιονομικό όργανο (AIREF)], δεν υπάρχει συστηματική προσέγγιση για την αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας των φορολογικών δαπανών. Η ποιότητα των δημόσιων οικονομικών θα μπορούσε να ωφεληθεί από τη βελτίωση της υποβολής ενοποιημένων εκθέσεων και τη συστηματική αξιολόγηση όλων των φορολογικών δαπανών σε όλα τα εδαφικά επίπεδα.
- (19) Η συστηματική, ουσιαστική και έγκαιρη συμμετοχή των τοπικών και περιφερειακών αρχών, των κοινωνικών εταίρων, της κοινωνίας των πολιτών και άλλων σχετικών συμφεροντούχων παραμένει αναγκαία προκειμένου να διασφαλιστεί η ευρεία οικειοποίηση της επιτυχούς υλοποίησης των χρηματοδοτικών μέσων της Ένωσης, μεταξύ άλλων και στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου.

- (20) Η Ισπανία παραμένει κάτω από τον μέσο όρο της ΕΕ όσον αφορά την εφαρμογή των προγραμμάτων της πολιτικής συνοχής, τα οποία περιλαμβάνουν στήριξη από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ), το Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης (ΤΔΜ) και το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο+ (ΕΚΤ+), τόσο σε επίπεδο επιλογής έργων όσο και σε επίπεδο πληρωμών. Είναι σημαντικό να ενταθούν και να επιταχυνθούν οι προσπάθειες για να εξασφαλιστεί η ταχεία υλοποίηση επενδύσεων και παράλληλα να μεγιστοποιηθεί ο αντίκτυπός τους επιτόπου. Η Ισπανία αναλαμβάνει ήδη δράση στο πλαίσιο των προγραμμάτων της πολιτικής συνοχής για την τόνωση της ανταγωνιστικότητας και της ανάπτυξης. Ταυτόχρονα, η Ισπανία εξακολουθεί να αντιμετωπίζει προκλήσεις που σχετίζονται με την αποτελεσματική εφαρμογή της πολιτικής συνοχής στους τομείς της έρευνας και της καινοτομίας (Ε&Κ), τις αναντιστοιχίες δεξιοτήτων, την κοινωνική ένταξη, τη διαχείριση και της πρόληψη των κινδύνων της κλιματικής αλλαγής και τη στήριξη της δίκαιης μετάβασης. Είναι σημαντικό να εξασφαλιστεί η ταχεία και αποτελεσματική υλοποίηση των νέων επενδύσεων που προσδιορίστηκαν από την Ισπανία στην ενδιάμεση επανεξέταση των ταμείων της πολιτικής συνοχής, ιδίως εκείνων που συνδέονται με τις πέντε προτεραιότητες που προσδιορίζονται στον κανονισμό για την ενδιάμεση επανεξέταση¹⁵.
- (21) Η Ισπανία αντιμετωπίζει διάφορες προκλήσεις που σχετίζονται με τη δημοσιονομική βιωσιμότητα, την παραγωγικότητα, τις αποτελεσματικές και βιώσιμες επενδύσεις στην καινοτομία, τον κανονιστικό και διοικητικό φόρτο, τις επιδόσεις του συστήματος απονομής δικαιοσύνης, της σύνδεσης μεταξύ επιστήμης και επιχειρήσεων, την πρόσβαση σε χρηματοδότηση, την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή και την ανθεκτικότητα των υποδομών, τη διαχείριση των υδάτων, το δίκτυο ηλεκτρικής ενέργειας, την παροχή κοινωνικής και οικονομικά προσιτής στέγας, την παιδική φτώχεια, τις αναντιστοιχίες δεξιοτήτων και την αποδοτικότητα του συστήματος ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης.

¹⁵ Κανονισμός (ΕΕ) 2025/1914 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 18ης Σεπτεμβρίου 2025, για την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΕ) 2021/1058 και (ΕΕ) 2021/1056 όσον αφορά ειδικά μέτρα για την αντιμετώπιση στρατηγικών προκλήσεων στο πλαίσιο της ενδιάμεσης επανεξέτασης.

- (22) Η Ισπανία έχει δρομολογήσει πλαίσιο συνεργασίας για τον εντοπισμό και την αντιμετώπιση των κανονιστικών εμποδίων και τη μείωση του κανονιστικού κατακερματισμού σε όλες τις περιφέρειες· πρέπει να αυξηθούν και να επιταχυνθούν οι συνεχείς προσπάθειες. Η πρωτοβουλία «Regime 20» καθιστά δυνατή τη συνεργασία μεταξύ του εθνικού, του περιφερειακού και του τοπικού επιπέδου της ισπανικής διοίκησης. Κατά τη διάρκεια του 2025 σημειώθηκε πρόοδος σε τομείς όπως η αδειοδότηση σύστασης επιχειρήσεων, η ψηφιακή επισήμανση, η εγκατάσταση σημείων φόρτισης, τα πιστοποιητικά ενεργειακής απόδοσης, οι εγκαταστάσεις χαμηλής τάσης και η μείωση της κανονιστικής διασποράς. Η προσέγγιση αυτή συμβάλλει στον συντονισμό των μεταρρυθμίσεων σε τομείς συμφωνίας· ωστόσο, απαιτούνται πρόσθετες προσπάθειες για την αντιμετώπιση των εμποδίων σε μεγαλύτερη κλίμακα και για την αξιοποίηση της πρωτοβουλίας «Regime 20» με σκοπό την εφαρμογή πιο διαρθρωτικών αλλαγών. Επιπλέον, υπάρχουν ιδιαίτερα σημαντικοί κανονιστικοί περιορισμοί στο λιανικό εμπόριο. Αυτή η διοικητική πολυπλοκότητα επηρεάζει τη σύσταση επιχειρήσεων λόγω των επαχθών διαδικασιών αδειοδότησης και έγκρισης, δημιουργώντας πρόσθετα εμπόδια για την είσοδο στην αγορά και την πραγματοποίηση επενδύσεων και προκαλώντας ζημία στους καταναλωτές. Θα ήταν προς όφελος της Ισπανίας η περαιτέρω σύγκλιση των κανονισμών για το λιανικό εμπόριο, ώστε να βελτιωθεί το επιχειρηματικό περιβάλλον και να υποστηριχθεί ο ανταγωνισμός, ιδίως στον τομέα της λιανικής πώλησης φαρμάκων. Εξακολουθούν να υπάρχουν εμπόδια στο εμπόριο αγαθών εντός του ΕΟΧ, μεταξύ άλλων όσον αφορά τη συσκευασία και την επισήμανση. Οι διαφορές στους κανονισμούς μεταξύ των περιφερειών της Ισπανίας αυξάνουν περαιτέρω το κόστος συμμόρφωσης και δημιουργούν εμπόδια για τις επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται μεταξύ περιφερειών και από άλλες χώρες της ΕΕ, μειώνοντας τις επιλογές και αυξάνοντας τις τιμές για τους καταναλωτές.

- (23) Η Ισπανία έχει θεσπίσει σειρά νομικών μεταρρυθμίσεων για την ενίσχυση της οργανωτικής, ψηφιακής και διαδικαστικής αποδοτικότητας του συστήματος απονομής δικαιοσύνης· ωστόσο, η αποτελεσματική εφαρμογή τους εξαρτάται από την παροχή επαρκών και βιώσιμων επενδύσεων και τη δίκαιη κατανομή τους μεταξύ των περιφερειών. Ο τομέας της δικαιοσύνης αντιμετωπίζει ελλείψεις προσωπικού, καθώς οι δικαστές είναι σχετικά λίγοι σε σύγκριση με το μέγεθος του πληθυσμού, γεγονός που οδηγεί παράλληλα στην αύξηση των πρόωρων συνταξιοδοτήσεων και των δικαστικών διαφορών. Αυτό επιβαρύνει σημαντικά τους εν ενεργεία δικαστές και συμβάλλει στη συνέχιση των καθυστερήσεων στην απονομή δικαιοσύνης, κατάσταση που επηρεάζει αρνητικά τους επαγγελματίες του νομικού κλάδου, τις επιχειρήσεις και τους πολίτες. Επιπλέον, οι διαφορές στο επίπεδο ψηφιοποίησης μεταξύ των περιφερειών, σε συνδυασμό με την περιορισμένη διαλειτουργικότητα μεταξύ των συστημάτων διαχείρισης υποθέσεων, εξακολουθούν να παρεμποδίζουν τη συνολική ποιότητα και αποδοτικότητα των δικαστικών διαδικασιών. Ως εκ τούτου, είναι καίριας σημασίας να βελτιωθούν οι επιδόσεις του συστήματος απονομής δικαιοσύνης με τη διασφάλιση επαρκούς στελέχωσης, και παράλληλη διατήρηση των προτύπων πρόσληψης, εναρμονισμένη ψηφιοποίηση σε όλες τις περιφέρειες και πλήρη διαλειτουργικότητα των συστημάτων διαχείρισης υποθέσεων, προκειμένου να ενισχυθεί το θεσμικό πλαίσιο και να δοθεί ώθηση στο επιχειρηματικό περιβάλλον.
- (24) Ενώ η Ε&Α αυξήθηκε ελαφρώς την τελευταία δεκαετία, οι χαμηλές ιδιωτικές επενδύσεις στην Ε&Α εξακολουθούν να αποτελούν σημαντικό εμπόδιο. Η ανάπτυξη και η καινοτομία των επιχειρήσεων παρεμποδίζονται από μια κατακερματισμένη επιχειρηματική δομή όπου κυριαρχούν οι πολύ μικρές επιχειρήσεις χαμηλής αξίας. Η Ισπανία έχει θεσπίσει σχετικές μεταρρυθμίσεις στο πλαίσιο του ΣΑΑ, μεταξύ των οποίων ο νόμος για τη δημιουργία και την ανάπτυξη επιχειρήσεων και ο νόμος για τις νεοφυείς επιχειρήσεις. Ωστόσο, πρέπει να αναληφθεί περαιτέρω δράση προκειμένου να αρθούν τα οικονομικά και διοικητικά εμπόδια που παρεμποδίζουν την επιχειρηματική καινοτομία και να μειωθεί το χάσμα παραγωγικότητας.

- (25) Οι περιορισμένες και άνισα κατανομημένες δαπάνες E&A της Ισπανίας συγκεντρώνονται κυρίως σε ορισμένες περιφέρειες και, ως εκ τούτου, δεν επαρκούν για την τόνωση των συνολικών επιχειρηματικών δαπανών E&A σε ολόκληρη τη χώρα. Υπάρχουν περιθώρια για αύξηση των δημόσιων δαπανών E&A (με στόχο την επίτευξη του 1,25 % του ΑΕΠ έως το 2030) και για μείωση της εξάρτησης από κονδύλια της ΕΕ, με παράλληλη διασφάλιση μιας πιο ισορροπημένης εδαφικής κατανομής. Ο συνδυασμός αυξημένων δημόσιων επενδύσεων με στοχευμένα φορολογικά κίνητρα και εξορθολογισμένες επιχορηγήσεις θα συνέβαλλε στην προσέλκυση ιδιωτικών επενδύσεων και στη στήριξη τομέων υψηλής αξίας. Η τακτική εκ των υστέρων αξιολόγηση του μείγματος πολιτικής στον τομέα της καινοτομίας στην εθνική επικράτεια θα συνέβαλλε στη μετουσίωση της έρευνας σε εμπορικά αποτελέσματα και στη μόχλευση ιδιωτικών επενδύσεων στην E&A, διασφαλίζοντας παράλληλα ότι οι προσπάθειες επικεντρώνονται στην επίτευξη των συνολικών στόχων πολιτικής.
- (26) Η ανεπαρκής συνεργασία μεταξύ της ακαδημαϊκής κοινότητας και της βιομηχανίας περιορίζει την επιχειρηματική καινοτομία και τη βελτίωση της παραγωγικότητας, παρά την τροποποίηση του νόμου για την επιστήμη, την τεχνολογία και την καινοτομία και του νόμου για τα πανεπιστήμια. Επιπλέον, τα δημόσια προγράμματα που θεσπίστηκαν με σκοπό την παροχή κινήτρων για ιδιωτικές επενδύσεις στην E&A είχαν χαμηλό αντίκτυπο, γεγονός που οφείλεται κυρίως στον πολύπλοκο χαρακτήρα τους και στην έλλειψη κινήτρων για τις επιχειρήσεις και την ακαδημαϊκή κοινότητα. Η ενίσχυση του ρόλου των διαμεσολαβητών γνώσης, η προσαρμογή των κινήτρων στα πανεπιστήμια και τους δημόσιους ερευνητικούς οργανισμούς για την προώθηση της εφαρμοσμένης καινοτομίας και η βελτίωση της χρηματοδότησης βάσει επιδόσεων θα ενθαρρύνουν τα εξειδικευμένα και συνεργατικά αποτελέσματα έρευνας και καινοτομίας στα πανεπιστήμια και τα ερευνητικά ιδρύματα.

(27) Η πρόσβαση σε χρηματοδότηση για την ανάπτυξη εξακολουθεί να αποτελεί σημαντικό εμπόδιο για την επέκταση των επιχειρήσεων. Οι αγορές κεφαλαίων επιχειρηματικών συμμετοχών και ιδίων κεφαλαίων, ενώ αναπτύσσονται σταδιακά, εξακολουθούν να μην είναι επαρκώς ανεπτυγμένες, καθώς η χρηματοδότηση των ισπανικών επιχειρήσεων εξακολουθεί να εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από τραπεζικά δάνεια. Ταυτόχρονα, η κατανομή των ιδιωτικών αποταμιεύσεων δεν συμβάλλει επαρκώς στην επέκταση των καινοτόμων επιχειρήσεων. Οι επενδύσεις κεφαλαίων επιχειρηματικών συμμετοχών και ιδίων κεφαλαίων μέσω επικουρικών συνταξιοδοτικών καθεστώτων θα μπορούσαν να ενθαρρυνθούν περαιτέρω με τη θέσπιση της αυτόματης ένταξης και τη χαλάρωση των ορίων για τις επενδύσεις χαρτοφυλακίου. Επιπλέον, όσον αφορά τις νεοφυείς επιχειρήσεις, είναι αναγκαίο να βελτιωθούν οι ικανότητες μεταφοράς γνώσεων, τα δίκτυα, η συνεργασία και η μετατροπή της έρευνας σε εμπορική καινοτομία. Συνολικά, οι παράγοντες αυτοί εξακολουθούν να εμποδίζουν την ανακατανομή των πόρων προς πιο παραγωγικές δραστηριότητες. Το ΔΝΤ¹⁶ επισημαίνει ότι το ανεπαρκές μέγεθος της αγοράς και η έλλειψη πρόσβασης σε χρηματοδότηση με ίδια κεφάλαια αποτελούν ορισμένους από τους κύριους παράγοντες στους οποίους οφείλεται η αδυναμία των νέων επιχειρήσεων να επεκταθούν ταχέως. Η προώθηση της μεγαλύτερης χρήσης χρηματοδότησης μέσω της αγοράς και η βελτίωση της σύνδεσης μεταξύ των επιχειρήσεων και των συμμετεχόντων στην κεφαλαιαγορά μπορούν να διευρύνουν την πρόσβαση των επιχειρήσεων σε χρηματοδότηση. Επιπλέον, η έλλειψη αποτελεσματικής διαφοροποίησης των πηγών χρηματοδότησης επηρεάζει αρνητικά τον δυναμισμό των ιδιωτικών επενδύσεων. Σύμφωνα με τον ΟΟΣΑ¹⁷, μεγάλο ποσοστό ισπανικών επιχειρήσεων, ιδίως ΜΜΕ, αναφέρουν ότι η έλλειψη διαθέσιμης χρηματοδότησης αποτέλεσε, το 2023, σημαντικό μακροπρόθεσμο εμπόδιο για τις επενδύσεις.

¹⁶ Διεθνές Νομισματικό Ταμείο (2025): *Spain: 2025 Article IV Consultation—Press Release and Staff Report*, Εκθέσεις ανά χώρα των υπηρεσιών του ΔΝΤ, αριθ. 2025/121. Διατίθενται στη διεύθυνση: <https://doi.org/10.5089/9798229012782.002>.

¹⁷ Οργανισμός Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης. (2025). *OECD Economic Surveys: Spain 2025* (Οικονομικές έρευνες ΟΟΣΑ: Ισπανία 2025) (έκδ. 2025/22, Νοέμβριος). Παρίσι: Εκδόσεις ΟΟΣΑ. <https://doi.org/10.1787/abc5c435-en>.

- (28) Η πολυεπίπεδη διακυβέρνηση της Ισπανίας δημιουργεί προκλήσεις για τη διασφάλιση συνεκτικής αντιμετώπισης των αυξανόμενων κλιματικών κινδύνων. Ο ανεπαρκής συντονισμός μεταξύ εθνικών, περιφερειακών και τοπικών αρχών μειώνει την αποτελεσματικότητα των μέτρων για την αντιμετώπιση φυσικών κινδύνων, συμπεριλαμβανομένων των πλημμυρών και των δασικών πυρκαγιών. Είναι σημαντικό να ενισχυθεί τόσο ο κάθετος (μεταξύ εθνικών και περιφερειακών αρχών) όσο και ο οριζόντιος (μεταξύ περιφερειών) συντονισμός. Στο πλαίσιο αυτό, θα πρέπει να αποσαφηνιστούν περαιτέρω οι αρμοδιότητες και να μειωθούν οι αλληλεπικαλύψεις στα στάδια της πρόληψης, της ετοιμότητας, της αντίδρασης και της αποκατάστασης, καθώς και να ενισχυθούν οι μηχανισμοί παρακολούθησης και αξιολόγησης, ιδίως με τη χρήση πληροφοριών από την κοινοπραξία αντασφάλισης ασφαλιστικών αποζημιώσεων.
- (29) Οι υδάτινοι πόροι της Ισπανίας εξακολουθούν να υφίστανται αυξανόμενη πίεση λόγω της συνεχούς μείωσης των βροχοπτώσεων και της χιονοκάλυψης, της αύξησης των θερμοκρασιών και της αυξανόμενης ξηρασίας του εδάφους. Μεγάλες περιοχές της χώρας — ιδίως οι ξηρότερες περιοχές του Νότου, της ενδοχώρας και των νησιών— πλήττονται από καταπόνηση των υδάτινων πόρων, και η ζήτηση —ιδίως στους τομείς της βιομηχανίας, της γεωργίας, του τουρισμού και της παραγωγής ενέργειας— υπερβαίνει τους βιώσιμα διαθέσιμους πόρους. Απαιτούνται περαιτέρω προσπάθειες για την επίτευξη μιας πιο βιώσιμης προσέγγισης όσον αφορά τη διαχείριση των υδάτων. Οι προσπάθειες αυτές θα πρέπει να περιλαμβάνουν την ενίσχυση των κινήτρων τιμολόγησης για την προώθηση της αποδοτικότερης χρήσης των υδάτων, τη βελτίωση του συντονισμού και της εφαρμογής των πολιτικών για τα ύδατα σε όλα τα επίπεδα της διοίκησης και τον εξορθολογισμό των διαδικασιών λήψης αποφάσεων. Θα πρέπει επίσης να περιλαμβάνουν την αποτελεσματική εφαρμογή της οδηγίας για την επεξεργασία των αστικών λυμάτων, την αύξηση της επαναχρησιμοποίησης υδάτων και την πραγματοποίηση επενδύσεων σε υποδομές για τη βελτίωση των επιδόσεων και της ανθεκτικότητας του συστήματος διαχείρισης των υδάτων. Για τον σκοπό αυτό, είναι επίσης καίριας σημασίας να υποστηριχθεί η ανάπτυξη λύσεων που βασίζονται στη φύση, συμπεριλαμβανομένης της αποκατάστασης ποταμών και υδατικών συστημάτων.

- (30) Μολονότι η Ισπανία έχει λάβει σημαντική στήριξη στο πλαίσιο των προσπαθειών προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή και μετριασμού της, μεταξύ άλλων μέσω κονδυλίων της ΕΕ, απαιτούνται πρόσθετα μέτρα και επενδύσεις για τη διαφύλαξη των κρίσιμων υποδομών, ιδίως των σιδηροδρόμων και του οδικού δικτύου. Η αντιμετώπιση των κλιματικών κινδύνων απαιτεί συστηματικό έλεγχο των κύριων περιουσιακών στοιχείων, παράλληλα με την εφαρμογή μέτρων αναβάθμισης υψηλού αντίκτυπου. Εκτός από τη βελτίωση των υποδομών, είναι απαραίτητο να πραγματοποιηθούν επενδύσεις σε λύσεις που βασίζονται στη φύση, συμπεριλαμβανομένων βιώσιμων και ανθεκτικών στην κλιματική αλλαγή δασών και εδαφών. Οι επενδύσεις αυτές θα συνέβαλλαν στην ενίσχυση της δέσμευσης του άνθρακα μέσω της πρόληψης των δασικών πυρκαγιών, της αποκατάστασης των υποβαθμισμένων δασών και της προστασίας των πλούσιων σε άνθρακα οικοσυστημάτων. Οι λύσεις που βασίζονται στη φύση θα πρέπει να ενισχύουν την ανθεκτικότητα σε ακραία κλιματικά φαινόμενα μέσω μέτρων, όπως η αποκατάσταση των υγροτόπων για τον έλεγχο των πλημμυρών και η διαχείριση του εδάφους για τη μείωση των επιπτώσεων της ξηρασίας.
- (31) Οι κίνδυνοι που σχετίζονται με το κλίμα ενέχουν σημαντικούς κινδύνους για την οικονομία και την κοινωνία της Ισπανίας. Μεταξύ του 1980 και του 2024, τα ακραία καιρικά φαινόμενα οδήγησαν σε σημαντικές ανθρώπινες και οικονομικές απώλειες, ύψους 119,6 δισ. EUR. Δεδομένης της κλιμακούμενης συχνότητας και σοβαρότητας αυτών των κινδύνων, είναι απαραίτητη για την ενίσχυση της ανθεκτικότητας η στενή παρακολούθηση της μακροπρόθεσμης οικονομικής βιωσιμότητας του πλαισίου χρηματοδότησης για τους κινδύνους καταστροφών της Ισπανίας, με την περαιτέρω επέκταση της χρήσης και της υιοθέτησης μηχανισμών ασφάλισης έναντι κλιματικών κινδύνων με σκοπό την ενίσχυση της χρηματοοικονομικής ετοιμότητας έναντι μελλοντικών κλυδωνισμών.

- (32) Παρά το γεγονός ότι η Ισπανία σημειώνει πρόοδο στην ανάπτυξη ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και διαθέτει μία από τις μεγαλύτερες δυναμικότητες αιολικής και ηλιακής ενέργειας στην ΕΕ, που επιτρέπουν στην ισπανική οικονομία να είναι όλο και πιο ανεξάρτητη από τις κρίσεις στις τιμές της ενέργειας, απαιτείται περαιτέρω ανάπτυξη δικτύων και λύσεων αποθήκευσης προκειμένου να συνεχιστεί η στήριξη της ενσωμάτωσης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στο ενεργειακό μείγμα της Ισπανίας. Η περαιτέρω πρόοδος αντικατοπτρίζεται στο προσφάτως εγκριθέν βασιλικό νομοθετικό διάταγμα 7/2026 της 20ής Μαρτίου, το οποίο προβλέπει τον εξορθολογισμό των διαδικασιών αδειοδότησης και πρόσβασης στο δίκτυο για έργα εξηλεκτρισμού και ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, συμπεριλαμβανομένης της μεταχείρισης των ώριμων και στρατηγικών έργων κατά προτεραιότητα. Εξακολουθούν να υπάρχουν προκλήσεις όσον αφορά την πρόσβαση στο δίκτυο, ιδίως όσον αφορά την απόδοση προτεραιότητας σε βιώσιμα έργα. Για παράδειγμα, επί του παρόντος βρίσκονται στο στάδιο της προετοιμασίας πρόσθετα έργα τα οποία προβλέπεται να αυξήσουν τη συνολική δυναμικότητα αποθήκευσης. Η Ισπανία θα πρέπει να λάβει τα αναγκαία μέτρα προκειμένου να βελτιώσει την ανθεκτικότητα και την ευελιξία των δικτύων ηλεκτρικής ενέργειας, μεταξύ άλλων για τον τερματισμό του «ενισχυμένου τρόπου λειτουργίας». Προκειμένου να διασφαλιστεί η σταθερότητα του δικτύου, ο διαχειριστής του συστήματος μεταφοράς χρησιμοποιεί ενεργά τους σταθμούς ηλεκτροπαραγωγής με αέριο για να διατηρήσει σταθερή την τάση εν αναμονή πρόσθετων μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων που θα ενισχύσουν τον έλεγχο της τάσης. Απαιτούνται επίσης περαιτέρω επενδύσεις για την αύξηση της διασυννοριακής διασύνδεσης ηλεκτρικής ενέργειας, η οποία επί του παρόντος ανέρχεται στο 3,11 %, πολύ κάτω από τον στόχο του 15 % για το 2030. Η προώθηση της δέσμευσης και της συνεργασίας των ενδιαφερόμενων χωρών παραμένει ζωτικής σημασίας για την επίτευξη αυτού του στόχου. Οι πολύπλοκες διαδικασίες αδειοδότησης για βιομηχανικές εγκαταστάσεις και η ανάγκη για πρόσθετα μέτρα από την πλευρά της ζήτησης ενδέχεται να παρεμποδίσουν τις επενδύσεις στην απανθρακοποίηση της μεταποιητικής παραγωγής στη χώρα. Οι σταθερά υψηλές εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου από τις οδικές μεταφορές εξακολουθούν να αποτελούν βασική πρόκληση, αντιπροσωπεύοντας σχεδόν το ήμισυ των εκπομπών από τους τομείς επιμερισμού των προσπαθειών της Ισπανίας. Απαιτούνται επίσης περαιτέρω προσπάθειες ώστε η Ισπανία να επιτύχει τους στόχους ενεργειακής απόδοσης για το 2030. Ειδικότερα, θα χρειαστούν πρόσθετες επενδύσεις για να βελτιωθεί ο βαθμός ενεργειακής απόδοσης των δημόσιων και των ιδιωτικών κτιρίων, και παράλληλα να αντιμετωπιστεί η πρόκληση της ενεργειακής φτώχειας, η οποία πλήττει το 15,9 % του συνολικού πληθυσμού, ένα από τα υψηλότερα ποσοστά στην ΕΕ, και η οποία είναι ιδιαίτερα έντονη στα νοικοκυριά που διατρέχουν κίνδυνο φτώχειας. Ωστόσο, η επιβάρυνση των ισπανικών νοικοκυριών από το ενεργειακό κόστος έχει μειωθεί τα τελευταία χρόνια. Οι εκπομπές από τα κτίρια αυξήθηκαν κατά 2,6 % το 2024 και αντιπροσώπευαν περίπου το 19 % των συνολικών εκπομπών στους τομείς επιμερισμού των προσπαθειών. Αυτό αντικατοπτρίζει τις επίμονες προκλήσεις όσον αφορά την ενεργειακή απόδοση του κτιριακού αποθέματος και υπογραμμίζει την ανάγκη να μειωθεί η εξάρτηση από τη θέρμανση και την ψύξη που βασίζονται σε ορυκτά καύσιμα.

- (33) Η ισπανική στεγαστική αγορά εξακολουθεί να υφίσταται πολύ μεγάλη πίεση λόγω της συνεχιζόμενης έλλειψης προσφοράς, ιδίως σε περιοχές υψηλής ζήτησης. Το γεγονός αυτό, σε συνδυασμό με την αυξανόμενη ζήτηση για κατοικίες, ασκεί ανοδική πίεση στις τιμές. Η έλλειψη κατοικιών είναι εντονότερη στις αστικές και μητροπολιτικές περιοχές, καθώς και στις παράκτιες τουριστικές περιοχές. Η κατασκευή νέων κατοικιών, για την οποία υπάρχει επείγουσα ανάγκη, παρεμποδίζεται επί του παρόντος από διάφορους παράγοντες από την πλευρά της προσφοράς, όπως η περιορισμένη διαθεσιμότητα οικοδομήσιμης γης, οι χρονοβόρες διοικητικές διαδικασίες και η διεκπεραίωση αδειών. Η αντιμετώπιση αυτών των εμποδίων στην ανάπτυξη, με παράλληλη διασφάλιση των περιβαλλοντικών στόχων, μπορεί να συμβάλει ώστε να βρεθούν λύσεις σε ορισμένους περιορισμούς που έχουν επιβραδύνει την κατασκευή κατοικιών. Επιπλέον, το φαινόμενο της αστεγίας αυξάνεται.
- (34) Η Ισπανία έχει ένα από τα χαμηλότερα αποθέματα κοινωνικών κατοικιών σε ολόκληρη την ΕΕ, το οποίο αντιπροσωπεύει λιγότερο από το 2 % της συνολικής προσφοράς κατοικιών σε σύγκριση με τον μέσο όρο της ΕΕ που είναι περίπου 7 %. Αυτό επιδεινώνει την πίεση που ασκείται στην αγορά ενοικίασης ακινήτων και συμβάλλει στην αύξηση των τιμών των κατοικιών. Επιπλέον, το υφιστάμενο απόθεμα κοινωνικών κατοικιών είναι άνισα κατανομημένο σε ολόκληρη τη χώρα και δεν αντικατοπτρίζει τις ανάγκες των περιοχών όπου υπάρχει μεγαλύτερη ζήτηση. Η μείωση του πληθυσμού επηρεάζει μεγάλο μέρος της χώρας, ενώ η αύξηση του πληθυσμού συγκεντρώνεται κυρίως στις παράκτιες περιοχές και γύρω από την περιφέρεια της πρωτεύουσας. Η αντιμετώπιση του σημαντικού ελλείμματος κοινωνικής στέγας με την αύξηση του αριθμού των κοινωνικών κατοικιών, ιδίως σε περιοχές που πλήττονται περισσότερο από περιορισμούς οικονομικής προσιτότητας, είναι καίριας σημασίας για την προώθηση της πολιτικής κοινωνικής πρόνοιας και της παροχής οικονομικά προσιτής στέγας. Ταυτόχρονα, είναι σημαντικό να προωθηθούν οι κοινωνικές ενοικιαζόμενες κατοικίες προκειμένου να δοθεί ευελιξία στο καθεστώς ιδιοκτησίας καθ' όλη τη διάρκεια του κύκλου ζωής και να αντιμετωπιστούν οι μεταβαλλόμενες ανάγκες των νοικοκυριών. Επιπλέον, με αυτόν τον τρόπο παρέχεται άμεση και έγκαιρη πρόσβαση σε οικονομικά προσιτές κατοικίες, χωρίς μακροπρόθεσμη δέσμευση, πρόσθετες δαπάνες εισόδου και περιορισμοί επιλεξιμότητας, σε σύγκριση με τα προγράμματα αγοράς κοινωνικών κατοικιών. Τέλος, το σύστημα κοινωνικής στέγας εξακολουθεί να εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από την κρατική χρηματοδότηση. Η διασφάλιση της μακροπρόθεσμης βιωσιμότητάς του απαιτεί επίσης τη θέσπιση προβλέψιμων χρηματοδοτικών μηχανισμών, για παράδειγμα με την επανεπένδυση της απόδοσης ή με συστήματα ανακυκλούμενων κεφαλαίων, που συμβάλλουν στη μείωση της εξάρτησης από τον εθνικό προϋπολογισμό.

- (35) Η παιδική φτώχεια στην Ισπανία εξακολουθεί να αποτελεί σημαντική πρόκληση, σε ένα πλαίσιο όπου τα επίπεδα φτώχειας είναι, συνολικά, υψηλά και οι εισοδηματικές ανισότητες σταθερά υψηλές. Το 2024 περισσότερα από ένα στα τέσσερα παιδιά αντιμετώπιζαν κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού, γεγονός που κατατάσσει την Ισπανία μεταξύ των χωρών με τις χαμηλότερες επιδόσεις στην ΕΕ. Ορισμένες ομάδες είναι ιδιαίτερα ευάλωτες, ιδίως τα παιδιά από μονογονεϊκές ή πολυμελείς οικογένειες, τα παιδιά των οποίων οι γονείς έχουν χαμηλό μορφωτικό επίπεδο, τα παιδιά Ρομά και τα παιδιά που προέρχονται από οικογένειες μεταναστών. Μολονότι τα πρόσφατα μέτρα συνέβαλαν σε ορισμένες βελτιώσεις, η κατάσταση αντικατοπτρίζει ευρύτερες αδυναμίες στα συστήματα κοινωνικής προστασίας και κοινωνικών παροχών, μεταξύ άλλων όσον αφορά την κατανομή και την αποδοτικότητα των κοινωνικών δαπανών εν μέσω περιορισμένων δημοσιονομικών πόρων. Οι κοινωνικές μεταβιβάσεις έχουν περιορισμένη μόνο ικανότητα μείωσης της φτώχειας, ιδίως για τα παιδιά. Εξακολουθούν να υπάρχουν περιφερειακές διαφορές όσον αφορά τα ποσοστά φτώχειας και τον αντίκτυπο των κοινωνικών μεταβιβάσεων, γεγονός που καταδεικνύει την άνιση κάλυψη και πρόσβαση σε παροχές και υπηρεσίες μεταξύ των περιοχών, ιδίως στις αγροτικές περιοχές, παρά την κάποια πρόοδο που έχει σημειωθεί τα τελευταία χρόνια. Ο συντονισμός μεταξύ εθνικών και περιφερειακών κοινωνικών υπηρεσιών, υπηρεσιών υγείας, υπηρεσιών απασχόλησης και παροχών εξακολουθεί να περιορίζεται από κατακερματισμένες αρμοδιότητες, ανομοιογενή κριτήρια επιλεξιμότητας και αλληλεπικαλυπτόμενα μέσα. Με τη βελτίωση του συντονισμού θα μπορούσε να εξασφαλιστεί πιο ολοκληρωμένη και συνεχή στήριξη. Το εθνικό σύστημα ελάχιστου εισοδήματος (Ingreso Mínimo Vital — IMV) και το σχετικό συμπλήρωμα στήριξης παιδιών (Complemento de Ayuda para la Infancia — CAPI) χρησιμοποιούνται ολοένα και περισσότερο, αλλά εξακολουθούν να υπολείπονται των δυνατοτήτων τους, με σημαντικό ποσοστό επιλέξιμων νοικοκυριών να εξακολουθεί να μη λαμβάνει στήριξη λόγω της διοικητικής επιβάρυνσης, των πολύπλοκων διαδικασιών επιλεξιμότητας και της περιορισμένης ενημέρωσης. Τα οφέλη θα μπορούσαν να ενισχυθούν με την περαιτέρω αύξηση της υιοθέτησης και της επάρκειας των εν λόγω μέτρων, συμπεριλαμβανομένων των σχετικών πολιτικών ενεργοποίησης, και με τη βελτίωση της προσαρμοστικότητας του IMV στις μεταβαλλόμενες συνθήκες των νοικοκυριών. Παρότι οι πρόσφατες προσαρμογές αποσκοπούσαν στην ενίσχυση των κινήτρων για εργασία, δεν έχει διαπιστωθεί ακόμη η αποτελεσματικότητά τους. Επιπλέον, με την ενίσχυση των οδών κοινωνικής ένταξης, που συνδυάζουν συστηματικότερα την εισοδηματική στήριξη με εξατομικευμένες κοινωνικές υπηρεσίες, θα μπορούσαν να βελτιωθούν περαιτέρω τα αποτελέσματα για τις ευπαθείς ομάδες, συμπεριλαμβανομένων των παιδιών που διατρέχουν κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού. Υπάρχει επίσης ανάγκη επανεξισορρόπησης των δημόσιων δαπανών με πολιτικές στήριξης των παιδιών και των νέων, σε τομείς όπως η εκπαίδευση, η πρόσβαση σε στέγαση και η απασχόληση.

Για να αντιμετωπιστούν όλες αυτές οι προκλήσεις πρέπει να βελτιωθούν περαιτέρω η αποδοτικότητα, η επάρκεια και η κάλυψη της κοινωνικής πρόνοιας, και παράλληλα να διασφαλιστεί μεγαλύτερη συνοχή μεταξύ της μεταφοράς χρημάτων, της στήριξης σε είδος, της στήριξης της ενεργοποίησης και των φορολογικών ελαφρύνσεων· αυτό θα συνέβαλλε στη στήριξη της ανοδικής κοινωνικής σύγκλισης, σύμφωνα με την ανάλυση ανά χώρα δεύτερου σταδίου που πραγματοποίησαν οι υπηρεσίες της Επιτροπής με βάση το πλαίσιο κοινωνικής σύγκλισης¹⁸.

- (36) Λαμβάνοντας υπόψη τον καίριο ρόλο του ανθρώπινου κεφαλαίου στη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας και της στρατηγικής αυτονομίας της Ένωσης, το 2026 το Συμβούλιο συνέστησε στα κράτη μέλη να λάβουν μέτρα για την επείγουσα αντιμετώπιση των διαρθρωτικών προκλήσεων που σχετίζονται με το ανθρώπινο κεφάλαιο στους τομείς των δεξιοτήτων, της εκπαίδευσης και της κατάρτισης, και οι οποίες παρεμποδίζουν την ανταγωνιστικότητα. Οι ειδικές ανά χώρα συστάσεις του 2026 που απευθύνονται στην Ισπανία μπορούν να συμβάλουν στην εφαρμογή της σύστασης του Συμβουλίου σχετικά με το ανθρώπινο κεφάλαιο στην Ένωση.

¹⁸ [SWD\(2026\)122 5 – Second-stage country analysis on social convergence in line with the Social Convergence Framework \(SCF\)](#) [Ανάλυση ανά χώρα δεύτερου σταδίου σχετικά με την κοινωνική σύγκλιση σύμφωνα με το πλαίσιο κοινωνικής σύγκλισης (SCF)], 2026.

- (37) Μολονότι το σύστημα επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης (στο εξής: ΕΕΚ) εξακολουθεί να αναπτύσσεται και οι εγγραφές σε ΕΕΚ έχουν βελτιωθεί σε όλα τα επίπεδα, εξακολουθούν να υπάρχουν επίμονες αναντιστοιχίες δεξιοτήτων, οι οποίες προκύπτουν από τις διαρθρωτικές αναντιστοιχίες μεταξύ ΕΕΚ και τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και των αναγκών της αγοράς εργασίας. Η έλλειψη αποφοίτων μεσαίου επιπέδου λόγω των χαμηλών ποσοστών εγγραφών σε ΕΕΚ μεσαίου επιπέδου, ιδίως στους τομείς STEM, συνυπάρχει με ελλείψεις δεξιοτήτων σε ορισμένους τεχνικούς τομείς, όπως οι κατασκευές και η μεταποίηση. Οι εγγραφές σε ΕΕΚ είναι επίσης εξαιρετικά άνισες μεταξύ των περιφερειών. Παρά το γεγονός ότι το σύστημα ΕΕΚ είναι τυπικά διττό μετά την πρόσφατη μεταρρύθμισή του, η πλήρης ανάπτυξη της διττής ΕΕΚ παραμένει ελλιπής και διαφέρει μεταξύ των περιφερειών, ανάλογα με τις οικονομικές δομές τους και τη συμμετοχή των επιχειρήσεων. Η Ισπανία παρουσιάζει υψηλά επίπεδα ολοκλήρωσης της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, αλλά εξακολουθεί να αντιμετωπίζει ελλείψεις σε τομείς υψηλής ζήτησης, όπως οι ΤΠΕ, η μηχανική και η ιατροφαρμακευτική περίθαλψη. Μολονότι οι απόφοιτοι προγραμμάτων ΕΕΚ και τριτοβάθμιας εκπαίδευσης που σχετίζονται με τομείς STEM παρουσιάζουν ικανοποιητικά αποτελέσματα όσον αφορά την απασχόληση —γεγονός που καταδεικνύει υψηλή ζήτηση για τις εν λόγω ειδικότητες—, τα χαμηλά ποσοστά συμμετοχής, οι ανισοροπίες μεταξύ των φύλων και τα ποσοστά εγκατάλειψης σε ό,τι αφορά τα προγράμματα STEM ενδέχεται να περιορίσουν την ικανότητα της Ισπανίας να προωθήσει την καινοτομία και να υλοποιήσει την πράσινη και την ψηφιακή μετάβαση. Επιπλέον, η συμμετοχή στην εκπαίδευση ενηλίκων παραμένει χαμηλή και άνιση, γεγονός το οποίο περιορίζει ευκαιρίες επανειδίκευσης και διαιωνίζει τα αρχικά μειονεκτήματα.
- (38) Η Ισπανία έχει σημειώσει αξιοσημείωτη πρόοδο στη μείωση της πρόωρης εγκατάλειψης της εκπαίδευσης και κατάρτισης, αλλά το ποσοστό εξακολουθεί να είναι υψηλό. Αν και έχει μειωθεί τα τελευταία χρόνια, παραμένει πολύ πάνω από τον μέσο όρο της ΕΕ, αλλά και από τον στόχο της ΕΕ για το 2030. Οι συνεχιζόμενες περιφερειακές ανισότητες και η πρόωρη εγκατάλειψη αφορούν ιδίως τις ευπαθείς ομάδες. Οι νέοι που έχουν γεννηθεί στο εξωτερικό έχουν σχεδόν τριπλάσιες πιθανότητες να εγκαταλείψουν πρόωρα την εκπαίδευση από ό,τι οι γηγενείς συνομήλικοί τους, οι νέοι Ρομά παρουσιάζουν σημαντικά χαμηλότερα επίπεδα ολοκλήρωσης της ανώτερης δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης απ' ό,τι ο γενικός πληθυσμός και οι νέοι με αναπηρία πλήττονται δυσανάλογα. Εξακολουθούν να υπάρχουν διαφορές μεταξύ των φύλων, δεδομένου ότι το ποσοστό είναι υψηλότερο για τους άνδρες απ' ό,τι για τις γυναίκες. Οι χαμηλές επιδόσεις σε βασικές δεξιότητες έχουν αυξηθεί σταδιακά από το 2012, με αποτέλεσμα να διευρυνθεί το χάσμα μεταξύ των επιδόσεων της Ισπανίας και του στόχου της ΕΕ για μείωση του ποσοστού των ατόμων με χαμηλές επιδόσεις στην ανάγνωση, τα μαθηματικά και τις θετικές επιστήμες σε λιγότερο από 15 % έως το 2030. Οι περιφερειακές διαφορές όσον αφορά τις βασικές δεξιότητες παραμένουν επίσης σημαντικές, με ορισμένες περιφέρειες να καταγράφουν συνεχώς βαθμολογίες κάτω από τον εθνικό μέσο όρο.

- (39) Παρά την επίτευξη σχετικά καλών αποτελεσμάτων στον τομέα της υγείας, εξακολουθούν να υπάρχουν προκλήσεις που σχετίζονται με την πρόσβαση σε υπηρεσίες ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης και μακροχρόνιας φροντίδας στην Ισπανία, οι οποίες επηρεάζουν αρνητικά την υγεία του πληθυσμού, την κοινωνική δικαιοσύνη και την παραγωγικότητα της χώρας. Η αύξηση των ικανοτήτων πρωτοβάθμιας περίθαλψης και μακροχρόνιας φροντίδας είναι απαραίτητη για να βελτιωθεί η πρόσβαση και να διασφαλιστεί η επάρκεια, καθώς η γήρανση του πληθυσμού αυξάνει τη ζήτηση για τις εν λόγω υπηρεσίες. Παρά το γεγονός ότι το σχέδιο δράσης για την πρωτοβάθμια περίθαλψη και τη φροντίδα σε επίπεδο κοινότητας, για την περίοδο 2025-2027, έχει ως στόχο αφενός να επεκτείνει την ικανότητα πρωτοβάθμιας περίθαλψης μέσω της υλοποίησης του επικαιροποιημένου κοινού χαρτοφυλακίου υπηρεσιών και αφετέρου να μειώσει τις ελλείψεις εργατικού δυναμικού, και παρότι οι πρόσφατες μεταρρυθμίσεις αποσκοπούν στην αποϊδρυματοποίηση της μακροχρόνιας φροντίδας, εξακολουθούν να απαιτούνται περαιτέρω προσπάθειες για τη μείωση των ελλείψεων εργατικού δυναμικού, των περιφερειακών διαφορών και των χρόνων αναμονής, καθώς και για την αντιμετώπιση των επίμονων επενδυτικών κενών.
- (40) Η Ισπανία αντιμετωπίζει σημαντικές προκλήσεις που σχετίζονται με το εργατικό δυναμικό στον τομέα της ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης και της μακροχρόνιας φροντίδας. Οι προκλήσεις αυτές περιλαμβάνουν την ηλικιακή διάρθρωση, την άνιση κατανομή των επαγγελματιών και την προβλεπόμενη έλλειψη γενικών ιατρών, νοσηλευτών και άλλων ειδικών. Οι συνθήκες εργασίας εξακολουθούν επίσης να αποτελούν πρόκληση, υπονομεύοντας την ποιότητα και την ελκυστικότητα των θέσεων εργασίας. Για την αντιμετώπιση αυτών των ανισορροπιών, η Ισπανία θα μπορούσε να λάβει μέτρα για να βελτιώσει τις διαδικασίες πρόσληψης και διατήρησης ταλέντων, καθώς και τις συνθήκες εργασίας, μεταξύ άλλων με την επανεξισορρόπηση των ευκαιριών κατάρτισης, την επέκταση νέων επαγγελματικών ρόλων, ιδίως για τους νοσηλευτές, την αύξηση της ευελιξίας, την ψηφιοποίηση και την ενίσχυση της ισότητας των φύλων, τη μείωση της άτυπης απασχόλησης σε επαγγέλματα φροντίδας και την αναθεώρηση του συστήματος βαρδιών. Οι περιφερειακές διαφορές όσον αφορά την πρόσβαση και την ποιότητα των υπηρεσιών, οι οποίες επιδεινώνονται από τις ελλείψεις προσωπικού, εξακολουθούν επίσης να αποτελούν σημαντική πρόκληση. Η μεταρρύθμιση της πρωτοβάθμιας περίθαλψης και οι περιφερειακές επιπτώσεις της απαιτούν περαιτέρω αξιολόγηση, και η ολοκλήρωση της περίθαλψης εξελίσσεται με διαφορετικό τρόπο μεταξύ των περιφερειών. Η Ισπανία θα πρέπει να υιοθετήσει μοντέλα βέλτιστων πρακτικών, να θεσπίσει κατάλληλους μηχανισμούς παρακολούθησης και να χρησιμοποιήσει περιφερειακούς δείκτες. Οι υπηρεσίες θα μπορούσαν να ωφεληθούν επίσης από τη βελτίωση του εθνικού, περιφερειακού και διυπηρεσιακού συντονισμού (στους τομείς της υγείας, των κοινωνικών υποθέσεων, της απασχόλησης και της εκπαίδευσης). Η πρόσβαση σε υπηρεσίες παρεμποδίζεται περαιτέρω από την αύξηση του χρόνου αναμονής. Το 2024 η Ισπανία συγκρότησε ομάδα εργασίας για τις λίστες αναμονής με σκοπό να συγκεντρώσει τη διαχείριση και τα δεδομένα από όλες τις αυτόνομες περιφέρειες, αλλά απαιτείται περαιτέρω δράση για την αντιμετώπιση αυτών των ελλείψεων μέσω στοχευμένης στελέχωσης, ψηφιακής διαλογής και εναρμόνισης της διαχείρισης των λιστών αναμονής.

- (41) Μολονότι το σύστημα υγείας της Ισπανίας επιτυγχάνει γενικά ικανοποιητικά αποτελέσματα με σχετικά χαμηλό κόστος, οι δαπάνες ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης προβλέπεται να αυξηθούν σημαντικά τις επόμενες δεκαετίες, καθώς οι δημογραφικές αλλαγές ασκούν αυξανόμενες πιέσεις στα δημόσια οικονομικά. Για να διασφαλιστεί η βιωσιμότητα και η παράλληλη διατήρηση της επάρκειας των υπηρεσιών, θα μπορούσαν να ληφθούν μέτρα για τη μεγιστοποίηση των υφιστάμενων πόρων μέσω αύξησης της αποδοτικότητας. Αυτό θα μπορούσε να επιτευχθεί στις υπηρεσίες μακροχρόνιας φροντίδας μέσω της καλύτερης κατανομής των πόρων και της καλύτερης διαλογής για τη διαπίστωση του βαθμού εξάρτησης και της αντίστοιχης φροντίδας των αποδεκτών. Επιπλέον, οι προσπάθειες θα μπορούσαν να κατευθυνθούν προς την περαιτέρω αποϊδρυματοποίηση και τη φροντίδα σε επίπεδο κοινότητας. Ο αυξημένος συντονισμός των υπηρεσιών μακροχρόνιας φροντίδας με τις υπηρεσίες ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης θα συνέβαλλε επίσης στην αποδοτικότητα των συστημάτων. Όσον αφορά την πρωτοβάθμια περίθαλψη, οι επενδύσεις στη διαλειτουργική ψηφιοποίηση, την τηλεϊατρική και την πρόληψη θα οδηγήσουν σε αποδοτικότερη παροχή. Στο πλαίσιο της επανεξέτασης των δαπανών του για την περίοδο 2018-2020, το AIREF πρότεινε μέτρα που αποσκοπούν την ενίσχυση της αποδοτικότητας στους τομείς των φαρμακευτικών και νοσοκομειακών δαπανών και, ως εκ τούτου, δημιουργούν συγκεκριμένες ευκαιρίες εξοικονόμησης. Η Ισπανία έχει περιθώρια βελτίωσης όσον αφορά τα ποσοστά υιοθέτησης γενόσημων φαρμάκων και βιοομοειδών φαρμάκων σε ορισμένες θεραπευτικές κατηγορίες. Η αποδοτικότητα μπορεί επίσης να βελτιωθεί με την αντιμετώπιση των ανισοτήτων και τη βελτίωση της αξιολόγησης των φαρμακευτικών δαπανών, καθώς και των αδικαιολόγητων περιφερειακών διαφορών στο κόστος των ιατρικών διαδικασιών και συνταγών. Στο πλαίσιο αυτό, θα ήταν προς όφελος της Ισπανίας να εφαρμόσει τις συστάσεις του AIREF για αύξηση της αποδοτικότητας των δαπανών μέσω ενισχυμένης παρακολούθησης των φορολογικών δαπανών, ώστε να δημιουργηθούν τα αναγκαία δημοσιονομικά περιθώρια για την αντιμετώπιση των αυξανόμενων πιέσεων στις δαπάνες ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης.

- (42) Δεδομένης της στενής διασύνδεσης των οικονομιών των κρατών μελών της ζώνης του ευρώ και της συλλογικής συνεισφοράς τους στη λειτουργία της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης, το 2026 το Συμβούλιο συνέστησε στα κράτη μέλη της ζώνης του ευρώ να λάβουν μέτρα, μεταξύ άλλων μέσω των οικείων ΣΑΑ, για να εφαρμόσουν τη σύσταση του 2026 σχετικά με την οικονομική πολιτική της ζώνης του ευρώ. Για την Ισπανία, η σύσταση 1 συμβάλλει στην εφαρμογή της πρώτης, της δεύτερης και της τρίτης σύστασης για τη ζώνη του ευρώ, η σύσταση 2 συμβάλλει στην εφαρμογή της τέταρτης σύστασης για τη ζώνη του ευρώ, η σύσταση 3 συμβάλλει στην εφαρμογή της έβδομης, της όγδοης και της ένατης σύστασης για τη ζώνη του ευρώ, η σύσταση 4 συμβάλλει στην εφαρμογή της έβδομης σύστασης για τη ζώνη του ευρώ, η σύσταση 5 συμβάλλει στην εφαρμογή της πέμπτης σύστασης για τη ζώνη του ευρώ και η σύσταση 6 συμβάλλει στην εφαρμογή της δεύτερης και της πέμπτης σύστασης για τη ζώνη του ευρώ,

ΣΥΝΙΣΤΑ στην Ισπανία να λάβει μέτρα το 2026 και το 2027 προκειμένου:

1. Να διασφαλίσει ότι οι καθαρές δαπάνες τηρούν τους μέγιστους ρυθμούς αύξησης που συνέστησε το Συμβούλιο στις 21 Ιανουαρίου 2025, δεδομένης της απόκλισης που προβλέπεται για το 2026 από την Επιτροπή σε σχέση με τη συνιστώμενη πορεία των καθαρών δαπανών, αξιοποιώντας παράλληλα την ευελιξία στο πλαίσιο της εθνικής ρήτρας διαφυγής που ενεργοποιήθηκε από το Συμβούλιο. Να ενισχύσει τις συνολικές δαπάνες και την ετοιμότητα στους τομείς της άμυνας και της ασφάλειας, διασφαλίζοντας παράλληλα τη βιωσιμότητα του χρέους και την αποδοτικότητα των δαπανών, καθώς και προσαρμόζοντας σταδιακά τον προϋπολογισμό ώστε να διατηρηθεί διαρθρωτικά υψηλότερο επίπεδο αμυντικών δαπανών. Να διασφαλίσει ότι τυχόν μέτρα που λαμβάνονται για τον μετριασμό των επιπτώσεων της αύξησης των τιμών της ενέργειας είναι προσωρινά, στοχεύουν στην προστασία των ευάλωτων νοικοκυριών ή στην αντιμετώπιση των αναγκών των ενεργοβόρων επιχειρήσεων, διατηρούν τα κίνητρα για εξοικονόμηση ενέργειας και ότι το δημοσιονομικό τους κόστος είναι συμβατό με τις δεσμεύσεις βάσει του δημοσιονομικού πλαισίου της ΕΕ. Να συνεχίσει να εφαρμόζει το σύνολο των μεταρρυθμίσεων και των επενδύσεων στο οποίο βασίστηκε η παράταση της περιόδου προσαρμογής, όπως συνέστησε το Συμβούλιο στις 21 Ιανουαρίου 2025. Να ενισχύσει τη δημοσιονομική βιωσιμότητα, ιδίως με τον περιορισμό των φορολογικών δαπανών, προστατεύοντας παράλληλα την ανάπτυξη και στηρίζοντας τα νοικοκυριά χαμηλού εισοδήματος. Να αυξήσει την αποδοτικότητα των δαπανών με την ενίσχυση της παρακολούθησης των φορολογικών δαπανών και την επανεξέταση των δαπανών σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο.
2. Να διασφαλίσει τη συνέχεια των μεταρρυθμίσεων και των επενδύσεων που υλοποιούνται στο πλαίσιο του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας. Να επιταχύνει τις προσπάθειες για την εφαρμογή των προγραμμάτων της πολιτικής συνοχής αξιοποιώντας, όπου ενδείκνυται, την ανακατανομή προς στρατηγικές προτεραιότητες και δυνατότητες ευελιξίας που συμφωνήθηκαν κατά την ενδιάμεση επανεξέταση του πλαισίου της πολιτικής συνοχής.

3. Να προωθήσει την παραγωγικότητα και την καινοτομία μειώνοντας τη διοικητική επιβάρυνση και τον κανονιστικό κατακερματισμό μεταξύ των περιφερειών, ιδίως με την άρση των εμποδίων στο λιανικό εμπόριο και την ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων. Να βελτιώσει τις επιδόσεις του συστήματος απονομής δικαιοσύνης διασφαλίζοντας επαρκή στελέχωση, εναρμονισμένη ψηφιοποίηση και πλήρη διαλειτουργικότητα σε όλες τις περιφέρειες. Να διευκολύνει την επιχειρηματική καινοτομία, καθώς και την ανάπτυξη και την επέκταση επιχειρήσεων στοχεύοντας σε τομείς υψηλής αξίας, μεταξύ άλλων με τη στήριξη σταθερών επενδύσεων στην E&K, την ενίσχυση της συνεργασίας μεταξύ βιομηχανίας και ακαδημαϊκής κοινότητας και τη βελτίωση της πρόσβασης σε χρηματοδότηση, ιδίως σε κεφάλαια επιχειρηματικών συμμετοχών.
4. Να ενισχύσει τον συντονισμό για την ανθεκτικότητα στην κλιματική αλλαγή σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο. Να βελτιώσει τη διαχείριση και τη διακυβέρνηση των υδάτων και να ενισχύσει την ανακύκλωση αστικών λυμάτων. Να προσαρμόσει τις κρίσιμες υποδομές στην κλιματική αλλαγή, συμπεριλαμβανομένων των σιδηροδρόμων και του οδικού δικτύου, και να προωθήσει λύσεις που βασίζονται στη φύση για τον μετριασμό των σχετικών κινδύνων. Να επενδύσει στην αποθήκευση ενέργειας, καθώς και στη μεταφορά και διανομή ηλεκτρικής ενέργειας και τις διασυννοριακές διασυνδέσεις ηλεκτρικής ενέργειας. Να προωθήσει την απανθρακοποίηση της βιομηχανίας και των κτιρίων, καθώς και τον εξηλεκτρισμό των μεταφορών.
5. Να διευρύνει το απόθεμα κατοικιών, μεταξύ άλλων με την επανεξέταση του κανονιστικού πλαισίου, τον εξορθολογισμό των διαδικασιών αδειοδότησης, τη διευκόλυνση της διαθεσιμότητας γης και την αναπροσαρμογή της χρήσης του υποχρησιμοποιούμενου κτιριακού αποθέματος. Να αυξήσει την παροχή οικονομικά προσιτής και κοινωνικής στέγας, προωθώντας επιλογές ενοικίασης που ευθυγραμμίζονται καλύτερα με τις εδαφικές και περιφερειακές ανάγκες και βασίζονται σε βιώσιμα συστήματα χρηματοδότησης που εξαρτώνται λιγότερο από κρατική χρηματοδότηση.

6. Να αντιμετωπίσει την παιδική φτώχεια, μεταξύ άλλων προωθώντας την επανεξισορρόπηση των κοινωνικών δαπανών μεταξύ των γενεών και βελτιώνοντας την κάλυψη και την επάρκεια των κοινωνικών μεταβιβάσεων και της κοινωνικής πρόνοιας, καθώς και τη σύνδεσή τους με την ενεργοποίηση, και κατ' επέκταση μειώνοντας περαιτέρω τις εισοδηματικές ανισότητες. Να μειώσει τις αναντιστοιχίες δεξιοτήτων ενισχύοντας περαιτέρω τη διττή ΕΕΚ, τη συνάφεια της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης με την αγορά εργασίας και την εκπαίδευση ενηλίκων, με έμφαση στους τομείς STEM. Να βελτιώσει τις βασικές δεξιότητες και να αντιμετωπίσει την πρόωρη εγκατάλειψη του σχολείου. Να βελτιώσει την πρόσβαση στην ιατροφαρμακευτική περίθαλψη αυξάνοντας τις ικανότητες πρωτοβάθμιας περίθαλψης και μακροχρόνιας φροντίδας, αντιμετωπίζοντας τις ελλείψεις εργατικού δυναμικού και μειώνοντας τους χρόνους αναμονής. Να αντιμετωπίσει τις περιφερειακές ανισότητες όσον αφορά την πρόσβαση σε ευκαιρίες και υπηρεσίες, ιδίως σε περιοχές που αντιμετωπίζουν ταχεία μείωση του πληθυσμού, αυξάνοντας παράλληλα την αποδοτικότητα που δημιουργεί δημοσιονομικά περιθώρια για την αντιμετώπιση των αυξανόμενων πιέσεων στις δαπάνες.

Βρυξέλλες,

Για το Συμβούλιο

Ο Πρόεδρος / Η Πρόεδρος